

DOŽIVOTNA ROBIJA

OD ISTE AUTORKE

LJUBAV NA POSLJEDNJI POGLED

PUDING OD VANILIJE

KAD JE ŽENA KURVA / KAD JE MUŠKARAC PEDER

PLES OKO SUNCA

ŽIVOT BEZ KRPELJA

KOSTURI OKRUGA MEDISON

DABOGDA TE MAJKA RODILA

UHO, GRLO, NOŽ

MUŠKARAC U GRLU

ZAŠTO PSUJEM

VEDRANA RUDAN

Copyright © 2022, Vedrana Rudan
Copyright © ovog izdanja 2022, LAGUNA

„You can check out any time you like,
But you can never leave.“

Hotel California, Eagles

Dan je vruć. Ima jako mnogo ljudi. Svi smo pod maskama. Žene nose crne maske, maske su postale modni dodatak, muškarci kirurške, uglavnom im ne pokrivaju nos. Možda su maske suviše, sve se ionako događa na otvorenom? Doduše, distanca je daleko od idealne. Svi žele vidjeti moju kćer, mladu udovicu. Smrt njezinog muža nije banalna, ljudi danas, i mladi, uglavnom umiru od korone. Moj zet nije tako umro. Ja sam ga ubila i nikad me neće otkriti.

Nisam stajala uz moju kćer. Nju je za ruku držala Ksenija, njezina najbolja prijateljica i vjenčana kuma. U prvom redu bili su i roditelji. Majku moga zeta pridržavao je njegov otac. Pokraj groba bile su stolice. Roditelje svoga zeta vidjela sam prvi put u životu. Nisam znala da su tako nemoćni. Ili su bili moćni pa ih je smrt sina onemoćala? Bila sam dovoljno blizu da bi me kći mogla vidjeti, ako me uopće bude tražila pogledom, i dovoljno daleko da na sebe ne skrenem pažnju. Mrzila sam biti promatrana. Nitko mi nije prišao, nitko mi nije izrazio saučešće, nitko me nije prepoznao. Šezdesetogodišnja žena u crnini. Koga bi ona mogla zanimati?

Oko mene su se tiskali mladi ljudi. Prijatelji moje kćeri? Ne poznajem prijatelje moje kćeri. Ili su to njegovi prijatelji? Kad si mlad, okružen si prijateljima, kad ostariš, ostaješ sam na pustoj ledini, često po svom izboru. Imam jednu prijateljicu. Tanji sam rekla da ne dolazi. Čemu? Gutam toplu vodu iz plastične boce i čekam.

1

Zagrlila me. „Odlično izgledaš“, rekla sam joj kroz masku. Hela je bila tanka žena u bež haljini. Gustu, smeđu kosu skupila je u konjski rep. Dugačke šiške pokrivale su joj gornji rub naočala. „Popij kavu sa mnom, kamo ideš?“ „Nikamo“, rekla sam. Dan je bio lijep, topao, ali ne i vruć, nisam željela nikoga sresti. Htjela sam šetati Korzom, pa sjesti u *Premijer*, gledati turiste ispred Crkve Svetog Vida i uvjeriti sebe da moga muža zaista nema, da danas neće prići mom stolu i naručiti makijato i veliku čašu vode. Često smo skupa u gradu pili kavu. „Mislila sam prošetati do Korza pa kasnije svratiti u *Premijer*.“ „Promijeni rutu“, nasmijala se Hela, „u našim godinama ne moramo poštovati ni svoje vlastite naredbe.“ Sjele smo za stolicu na gornjoj terasi. Prišao nam je vlasnik. Mršav tamnokosi muškarac pogledao me bez osmijeha. Ja sam se nasmijevala njemu, ne volim kad me ljudi koji me poznaju žale ili misle da trebaju glumiti da me žale. Ništa oni ne trebaju, ionako me ne zanimaju.

Naručila sam cijedenu naranču, Hela tost i čašu vode. „Izgledaš očajno. Jezivo si mršava. Takva si bila u gimnaziji. Pojedi i ti tost.“ „Povraćala bih.“ „Donesite tost gospođi“, naredila je mladom konobaru koji je služio na donjoj terasi. „Reci mi, što te muči?“ Nasmijala sam se. „Pogodi.“ Dobile smo kavu i sok. „Ne znam što te muči.“ „Ti me zajebavaš?“ „Ne, pitam te.“ „Ne mogu doći k sebi. Nedostaje mi muž. Izgubljena sam bez njega, ti to ne razumiješ.“ Hela je godinama živjela sama. Liječnica je. Konobar je pred nas stavio dva tosta. „Kukaš“, rekla je Hela dok je skidala masni papir s prepečenog tosta koji je prije nego su ga zagrijali vjerojatno mjesecima stajao u frizeru. Gledala sam u talijanski, tamnosmeđi komad kruha. „Imaš kćer. Živi zbog nje. Mislila si da će ti muž dočekati sto godina? Čovjek je bio star. Sedamdeset godina je starost, draga moja“, ugrizla je tost bijelim zubima, sjećam se koliko se mučila dok su joj stavljali implantate. „Život je lijep.“ Usne sam razvukla u kiseli cerek. „Samoća ubija.“ „Samoća je izbor, ne moraš biti sama, izađi među ljude, nazovi prijateljice, odi psihoterapeutu. Mene je ženska spasila.“ „Koja ženska?“ „Ima ordinaciju pokraj željezničke stanice, najbolja je u Rijeci. Spasila mi je brak.“ „Prvi put čujem.“ „Gricni taj tost.“ Maknula sam masni papir i prisilila se da zube uvalim u hrskavo nešto. „Moj drugi muž, nisi zaboravila Borisa...“ „Nisam zaboravila Borisa.“ Komadić tosta gmizao mi je niz grlo. „Boris je svoju klinku svakog drugog vikenda u mjesecu dovodio u moju kuću. Djevojčica je bila prava napast. Vjerojatno ju je ostavljena mater huškala. Što god bih skuhalo, nije valjalo. Ne bi sjela za stol nego bi nazvala majku i kukala kako je za ručak opet pohano meso. Boris mi je rekao da je

to njeno omiljeno jelo. Pohanje mesa je prljava i smrdljiva zajebancija. Znaš koliko ne volim kuhati?“ „Znam“, rekla sam i žvakala. „I onda mala krene daviti. Nakon ručka ja bih u prizemlju sjedila s njom u boravku, njezin bi otac Dalmatinac na katu hrkao. Dijete se dosađivalo, igralo se daljinskim i šutjelo. Borisu nisam mogla objasniti da je mala njegovo dijete. 'Opusti se, kako ti može smetati tako malo dijete?' 'Ne smeta mi dijete. Zašto odlaziš u krevet čim ona uđe u kuću?' 'Daj joj da se nečim igra.' Jednom mi je puknuo film. 'Slušaj', vrisnula sam, curica se tresla na kauču, 'ona ne dolazi k meni nego k tebi, ako se ne promijeniš, odlazi. Ne želim trošiti jedini život na sjedenje na kauču s djetetom koje me mrzi i koje misli da sam joj otela oca. Kika', rekla sam djevojčici staroj pet godina, 'vraćam ti tatu, nosi ga doma.' Dijete me gledalo. 'Moramo potražiti pomoć', rekla sam, 'ovako više ne ide.' U bolnici su mi rekli da je ona ženska prava pa smo otišli k njoj. Sve troje. To nam je spasilo brak dok nije naletio na Vesnu i ostavio me, ali to je bilo mnogo kasnije. Ušli smo u njezinu ordinaciju. Žena je izgledala fenomenalno.“ Hela je pila kavu, ja sam gutala tost. „Dugačka, smeđa kosa, krupni, bijeli zubi, pune usne, visoka je preko metar osamdeset. Rekla nam je da mora sa svakim od nas razgovarati odvojeno. Sve sam joj rekla: 'Znate, nije lijepo ovo što ću vam reći. Ja njegovu kćer ne volim. Majka o njoj uopće ne brine, nikad joj u životu nije gaćice kupila, huška je protiv mene. Njezin otac se uvuče u krevet čim ručamo i tako subotom i tako nedjeljom. Ne želim je u svojoj kući, volim muža, ali ne volim sebe kad se osjećam krivom i bespomoćnom.' Čak sam u jednom trenutku zaplakala. Pružila mi je papirnatu maramicu. 'Smirite se. Nema nikakve potrebe da

volite dijete koje nije vaše. Dijete posjećuje oca, ne vas. Ako vam smeta što dolazi u vašu kuću, recite to mužu. Neka se nalaze u parku ili neka unajmi stan. Djevojčica ima i tatu i mamu. Ona nije i ne smije biti vaša briga.“
 Hela je s usana obrisala blijedo ružičasti ruž i nasmijala se. „Smijem li mužu reći da je više ne dovodi?’ Naravno.’ Ali to je zločesto, ponašam se poput prave maćehe.’
 ’Vi se trebate ponašati onako kako osjećate. Djevojčicu trebaju odgajati roditelji, oni moraju s njom razgovarati.’
 ’Ako muž ne pristane?’ Onda morate odlučiti kako ćete dalje. Vodite računa o svojim osjećajima.’ Nisam mogla vjerovati. Jedva sam čekala da stignem kući i kažem Borisu što mi je rekla. ’Nema problema. I meni je rekla isto. Više Kiku neću dovoditi doma.’ Osjećala sam se poput govna, ali dobro raspoložena govna. Za Borisa sam bila udana godinama, nikad nisam imala kontakt s njegovom kćerkom. Bile smo i ostale strankinje. Da nije došla Vesna, sad bih na neki način bila ’baka’ njenoj kćeri. Možda bi nas posjećivala, mala bi mi natezala mačku, morala bih se jebati s Borisom kome se ne bi mogao dignuti i slušati koliko mu je prostata veća u odnosu na veličinu pred šest mjeseci, tražio bi na netu ’prirodne’ lijekove, naručivao ljekovite trave, davio moje kolege urologe, ’unućici’ bih morala plaćati satove baleta. Tebi mogu priznati, sto smo godina prijateljice, Vesna me spasila. Spasila. Lola, još si mlada, zdrava si, kako ne možeš uživati u životu? Donesite mi još jednu kavu i veliku čašu vode, veliku i bez leda.“ Konobar joj se nasmiješio. „Sviđam mu se jer mu uvijek ostavljam bar deset kuna. Nemam na što potrošiti lov. Zajebala me ova korona.“ Hela je zapalila cigaretu. „Nema boljeg osjećaja nego probuditi se ujutro i

reći sebi: ne moram kuhati ni ručak ni večeru, ne moram tražiti okolo peglačicu koja će jedne gaćice glačati deset minuta, pet s jedne, pet s druge strane, ne moram brinuti o djeci, nek se jebu, imaju skoro četrdeset, jedino što moram je ugađati sebi. Kako ne razumiješ? Kad shvatiš da ti muža zaista nema, odahnut ćeš.“ Plakala sam i kroz slamku vukla sok od naranče. „I, da, biti sama ima još jednu prednost. Možeš imati ljubavnika i ne bojati se muža. Povremeno se viđamo u Splitu. Žena mu je ljubomorna, znam je godinama, ne da mu disati, ipak se snalazimo. Nabavila sam lubrikant s okusom pečenog kestena. To svakako moraš probati.“ Hela je ugasila cigaretu. Grupa maskiranih Japanaca razgledavala je Crkvu Svetog Vida. „Život je lijep, vidiš kako ovi oko nas ne poštuju distancu, ne želim da me korona ubije kad mi je najljepše.“ Gledala sam u njene zelene oči i umjetne trepavice. „Najzad jednom u dva tjedna legnem uz komad muškog mesa koji ne postavlja glupa pitanja, koga se ne bojim, ležim uz muškarca koji me voli. To mi pokazuje na tisuću načina. Jesi li kad čula za našeg poznatog kipara...“ Nagnula se prema meni i šapnula mi ime u uho. „E pa, draga moja, on mi je za rođendan poklonio njegovog bika od dvadesetak centimetara, zaguglaj bik i ime autora i duljinu bika pa ćeš vidjeti da je dokopati se tog brončanog bika nemoguća misija. Znaš li kad bi Boris za mene okrenuo brda i doline da bi mi kupio bika? Ja ću ti reći. Ta budala nikad i nije čula da...“, nagnula se prema mom uhu, „da on uopće postoji. Da je bio jedan od najvećih svjetskih kipara. Da, moj je Boris bio komad tupe, neobrazovane mesine. Znaš kako sam mogla svršiti uz njega?“ Šutjela sam. „Tako što sam među nogama zamišljala kako me liže lik koji me

sada liže, mislim, lizat će me u srijedu. Volim ga otkako smo zajedno išli u školu.“ „U koju školu?“ „Neću ti reći, i ti si bila s nama u razredu, ali sam bila bijedna kukavica. Mogli smo se jebati godinama da sam imala više hrabrosti, doduše...“ Iz torbice je izvukla kozmetičku torbicu, iz nje ruž, pa namazala usne. Bez ogleдалa. To meni nikad ne bi uspjelo. „Doduše, da smo on i ja godinama skupa, i on bi mi dosadio. Sve dosadi. Da imaš hrabrosti pogledati istini u oči, spoznala bi da je i tebi muž bio dosadan, ti samo misliš da moraš biti tužna. Nisi jebena Indijka koju stavljaju na lomaču s lešom njenog muža pa zapale vatru, ili su to nekad radili? Sad je korona, gledala sam na vijestima, lomače tamo gore na sve strane, pitaj boga da li na njih bacaju samo mrtve ili i žive i mrtve. Nitko od tebe ne očekuje toliko veliku tugu. Jebeno se opusti.“

Na tanjurić sam odložila papir u koji je bio umotan tost. „Kako misliš da će mi ona žena pomoći? Ne može mi vratiti muža. On mene nije zajebavao, moj život s njim nije bio tlaka. U naš se život nije uvukla nikakva Vesna, ja nisam kuhala, ja se pokraj njega nisam borila za dah, zato sad ne mogu odahnuti. Ne mogu disati. Ne pada mi na pamet nalaziti utjehu u nekoj splitskoj hotelskoj sobi i tamo svršavati sa starcem s kojim sam išla u gimnaziju.“ Pogledala sam je, nije reagirala, možda je čovjek s nama išao u osmogodišnju? „Kad sam s Robertom svršavala, nisam zamišljala tenisačicu Serenu Vilijams.“ „Tko je spomenuo Vilijams, o čemu govoriš?“ „Mirjana mi je rekla da bi svaki put kad bi legla s mužem, zamišljala da je grli ona Vilijams.“ Hela je navukla masku i gledala me raširenih očiju. „Mirjana je lezba? Ona je lezba?“ „Ne znam. Možda je samo imala problema sa svršavanjem.“ „Čuj, ili si ti luda

ili je ona. Tako nešto mi nikad ne bi palo na pamet. Bog mi je svjedok da je Boris bio grozan jebač i da sam jednom pod njim stenjala zamišljajući da me jebe predsjednik države, ne naše, ali Vilijams? Čuj, očito si bolesna. Ona ti ženska neće vratiti muža, vratit će ti tebe. Što misliš, bi li tvoj muž sebi pucao u usta da si ti umrla?“ „Ne bi.“ „Eto vidiš. Osjećaš se krivom jer si živa. To je čista pizdarija. Ti ćeš, stara moja, živjeti još trideset godina i mučiti svoju dobru kćer. Zapravo, tvoj je najveći problem što nemaš problema. „Konobar, gospođa bi platila.“

2

Moj muž je bio bogat čovjek, biznisom se bavio još u Jugoslaviji. Izrađivao je dijelove za brodove koji su se gradili u *Trećem maju*. Posao mu je cvjetao i u Hrvatskoj. Ne znam kome je sve morao plaćati da ga Porezna ne otjera u propast. Nikad ga to nisam pitala. Zašto bih? Razlikujem se od svoje majke koja je bila opsjednuta borbom za pravdu i poštenje. Luda, stara partizanka daleko je dogurala. U Jugoslaviji su žene, neke žene, bile na odgovornim funkcijama. Ona se bavila računovodstvom u jednoj od riječkih eksport-import firmi, danas su sve mrtve. I žene i firme. Obišla je mnoge zemlje. Pričala mi je da su jednom, desetak muškaraca i ona, odletjeli u Moskvu. Uvečer, nakon poslovnih razgovora, muškarci su potražili kurve, tada su bile jeftine, ona je ostala sama u hotelu. Sigurna sam da je govorila istinu. Kasnije se bavila politikom. Bila je najmoćnija žena u Rijeci. Nona me je čuvala dok je ona radila. Ja se zapravo zovem Lovorka po onoj heroini Lovorki Kukanić, možete je zaguglati. E, da, ako je

zaguglate, iskočit će vam *Lovorka d. d.* U toj *Lovorki d. d.* koja je dobila ime po onoj Lovorki po kojoj i ja možete pojesti dobre čevape ili pljeskavicu, ja to ne jedem, čula sam od znanaca. Mrzim ime Lovorka, asocira me na lovor, jednu od rijetkih biljki koje ne podnosim. Svaka čast ženi po kojoj sam dobila ime, ali ja nisam nikad bila heroina. Zato sam sebi promijenila ime. Lola zvuči ženski, puteno, veselo. Kad kažeš ljudima da se zoveš Lola, nije im prva asocijacija partizanka s puškom na ramenu i ušima u kosi. Moja je majka bila očajna. Već sa četrnaest godina nosila sam majčin ruž na pune, lijepe, dječje usne. Ljeti bih odlazila na terase opatijskih hotela i tamo muškarcima s kojima sam plesala govorila kako ću uskoro navršiti sedamnaest. Gladili bi me po guzici i privijali uz svoj tvrdi kurac. Lola? To je ime ženke. Jesam li ga zato izabrala? Ne znam mnogo Lola, ja sam bila i ostala ženska bez ambicija, ako su ambicije potreba da sa deset kurviša putuješ u Moskvu. Ili Rim. Ili London. Nisam mogla zamisliti sebe ni kako satima sjedim na partijskim sastancima i analiziram greške drugova i drugarica.

Imala sam odličnu garderobu. Kad su cure oko mene sanjale traperice iz Trsta, ja sam nosila maxi kaput od lakirane kože koji mi je mama kupila u Parizu. Ne, škola me nije zanimala. „Što ćeš studirati?“ Gledala sam tupo u majčine ružičaste usne, njezini nokti bili su iste boje, pušila je strane cigarete i zabrinuto me gledala u našem velikom dnevnom boravku. Živjele smo u kući pokraj mora u blizini stadiona. Moja je mama imala smeđe, gotovo crne oči, prirodno kovrčavu gustu kosu, bila je visoka i vitka, nosila je uske kostime i imala je bijele zube i tanke gležnjeve i lijepe spavačice. Ružičaste i blijedozelene.